

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський державний університет
імені Петра Могили

Інститут історії України Національної академії наук України

*Чорноморський
літопис*

Науковий журнал

Випуск 1, 2010

Миколаїв – 2010

Засновники видання:

Чорноморський державний університет
імені Петра Могили

Інститут історії України
Національної академії наук України

Видання засновано у 2010 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія KB № 16236-4708P
видано Міністерством юстиції України
від 20.01.2010 р.

Адреса редколегії:

54003, м. Миколаїв,
вул. 68 Десантників, 10

Тел.: 8 (0512) 76-55-99;
8 (050) 820-57-26;
факс: (0512) 46-51-94,

E-mail: avi@kma.mk.ua,
e.sinkevych@gmail.ru
hboriak@i.com.ua

Головний редактор:

д-р іст. наук професор, академік Національної академії наук
України **В.А. Смолій** (директор Інституту історії України
Національної академії наук України)

Редакційна колегія:

д-р іст. наук професор **Г.В. Боряк** (Інститут історії України
Національної академії наук);

д-р іст. наук професор **Я.В. Верменич** (Інститут історії України
Національної академії наук);

д-р іст. наук професор **Ю.В. Котляр** (ЧДУ ім. Петра Могили);

д-р іст. наук професор **П.М. Тригуб** (ЧДУ ім. Петра Могили);

канд. іст. наук доцент, професор кафедри **Є.Г. Сінкевич** –
заступник головного редактора (ЧДУ ім. Петра Могили);

канд. іст. наук доцент **О.П. Тригуб** (ЧДУ ім. Петра Могили);

І.Ю. Сінкевич – відповідальний секретар (Державний архів
Херсонської області)

Рекомендовано до друку

рішенням вченої ради Чорноморського
державного університету ім. Петра Могили
від 08.04.2010 р., протокол № 8

рішенням вченої ради Інституту історії України
НАН України від 15.04.2010 р.,
протокол № 4

Чорноморський літопис: Науковий журнал. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ
ім. Петра Могили, 2010. – Вип. 1. – 140 с.

Збірник містить публікації статей з актуальних проблем регіональної історії та історії України, методології історичних досліджень, історії науки та освіти, історичної дидактики, рецензії, повідомлення про наукові події і заходи.

Редколегія публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів, зберігає стиль матеріалів, залишає за собою право скорочувати та редагувати тексти. Автор несе відповідальність за зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо. Друковані в інших виданнях матеріали до розгляду не приймаються. При передруку публікацій посилання на «Чорноморський літопис. Науковий журнал» обов'язкове.

ЗМІСТ

Смолій В.А. (Київ), Клименко Л.П. (Миколаїв) Новий науковий журнал у царині дослідження історії України	9
--	---

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Бажан О.Г. (Київ) Петро Шелест: початок політичної кар'єри	11
--	----

Блохин Даріана (Мюнхен, ФРН) Історія української політичної еміграції від князівських часів до XIX століття	17
---	----

Драус Ян (Перемишль, Польща) Дослідження польсько-українських стосунків у 1991-2008 роках: нарис проблематики	32
---	----

Запарій В.В. (Єкатеринбург, Росія) Евакуація українських металургійних підприємств на Урал і їх реєвакуація в роки Великої Вітчизняної війни	42
--	----

Іваненко В.В., Кавун М.Е. (Дніпропетровськ) Проблеми збереження національної самосвідомості української діаспори в сучасній Росії (за матеріалами Сибіру та Уралу).....	46
---	----

Котляр Ю.В. (Миколаїв) Вплив Висунської і Баштанської республік на літературу і мистецтво України	51
---	----

Тригуб П.М. (Миколаїв) Питання європейської та євроатлантичної інтеграції України в період світової економічної кризи (2008-2010 рр.).....	56
--	----

Троян С.С. (Рівне) Цивілізаційно-культурні маркери України у вимірі глобалізації	65
--	----

РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ

Волосник Ю.П., Шляхова І.В. (Харків) Культура кооперативної торгівлі у Харкові в роки непу	71
--	----

Гаврилюк С.В. (Луцьк) Відновлення Успенського собору м. Володимира-Волинського – унікальної пам'ятки Київської Русі: концепція, здійснення, результати	75
--	----

Капустян Г.Т. (Кременчук, Полтавська обл.) Історія політичних репресій у полтавському селі Заруддя (кінець 1920-х – початок 1930-х рр.)	81
---	----

Михайлуца М.І. (Одеса) Релігійний традиціоналізм проти політики румунізації населення Південної Бессарабії (кінець 1930-х – червень 1940 р.).....	90
---	----

**ІСТОРИОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.
ІСТОРІЯ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ**

Непомнящий А.А. (Сімферополь) Невідомі сторінки репресованого краєзнавства: до біографії Миколи Ернста.....	96
Пронь С.В. (Миколаїв) Історична наука за професором Бернгеймом: non multa, sed multum.....	103
Сінкевич Є.Г. (Миколаїв) Петро Іванович Лященко: таємниці біографії вченого.....	107

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Бушин М.І., Прилуцька О.П. (Черкаси) І.Ф. Курас: видатний громадський діяч і політолог-практик.....	114
Савчук В.С. (Дніпропетровськ) Федір Васильович Тарановський: тернистий шлях до еміграції (До 135-річчя від дня народження).....	124

РЕЦЕНЗІЇ

Бачинська О.А. (Одеса) Українське Причорномор'я XVIII – початку XIX ст. в контексті європейської історії. Рецензія на книгу: Середа О. Сілістрінсько-Очаківський еялет у XVIII – на початку XIX ст.: Адміністративно-територіальний устрій, поселення та населення в Північно-Західному Причорномор'ї (Софія, 2009).....	133
---	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СОДЕРЖАНИЕ

Смолий В.А. (Киев), Клименко Л.П. (Николаев) Новый научный журнал в области исследования истории Украины.....	9
--	---

ИСТОРИЯ УКРАИНЫ

Бажан О.Г. (Киев) Петр Шелест: начало политической карьеры	11
Блохин Дариана (Мюнхен, ФРГ) История украинской политической эмиграции от княжеских времен до XIX века	17
Драус Ян (Перемышль, Польша) Исследование польско-украинских отношений в 1991-2008 годах: очерк проблематики.....	32
Запарий В.В. (Екатеринбург, Россия) Эвакуация украинских металлургических предприятий на Урал и их реэвакуация в годы Великой Отечественной войны.....	42
Иваненко В.В., Кавун М.Э. (Днепропетровск) Проблемы сохранения национального самосознания украинской диаспоры в современной России (на материалах Сибири и Урала)	46
Котляр Ю.В. (Николаев) Влияние Висунской и Баштанской республик на литературу и искусство Украины.....	51
Тригуб П.Н. (Николаев) Вопросы европейской и евроатлантической интеграции Украины в период мирового экономического кризиса (2008-2010 гг.)	56
Троян С.С. (Ровно) Цивилизационно-культурные маркеры Украины в глобализационном измерении	65

РЕГИОНАЛЬНАЯ ИСТОРИЯ

Волосник Ю.П., Шляхова И.В. (Харьков) Культура кооперативной торговли в Харькове в годы нэпа	71
Гаврилюк С.В. (Луцк) Восстановление Успенского собора г. Владимира-Волинского – уникального памятника Киевской Руси: концепция, исполнение, результаты	75
Капустян А.Т. (Кременчуг, Полтавская обл.) История политических репрессий в полтавском селе Зарудье (конец 1920-х – начало 1930-х гг.)	81
Михайлуца Н.И. (Одесса) Религиозный традиционализм против политики румынизации населения Южной Бессарабии (конец 1930-х – июнь 1940 г.)	90

**ИСТОРИОГРАФИЯ ИСТОРИИ УКРАИНЫ.
ИСТОРИЯ ИСТОРИЧЕСКОЙ НАУКИ В УКРАИНЕ**

Непомнящий А.А. (Симферополь) Неизвестные страницы репрессированного краеведения: к биографии Николая Эрнста	96
Пронь С.В. (Николаев) Историческая наука по профессору Бернгейму: non multa, sed multum	103
Синкевич Е.Г. (Николаев) Петр Иванович Лященко: тайны биографии ученого	107

ИСТОРИЯ УКРАИНСКОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ

Бушин Н.И., Прилуцкая О.П. (Черкассы) И.Ф. Курас: выдающийся общественный деятель и политолог-практик	114
Савчук В.С. (Днепропетровск) Федор Васильевич Тарановский: тернистый путь в эмиграцию (К 135-летию со дня рождения)	124

РЕЦЕНЗИИ

Бачинская Е.А. (Одесса) Украинское Причерноморье XVIII – начала XIX в. в контексте европейской истории: Рецензия на книгу: Середа А. Силистринско-Очаковский еялет в XVIII – начале XIX в.: Административно-территориальное устройство, поселения и население в Северо-Западном Причерноморье (София, 2009)	133
--	-----

СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРАХ

CONTENTS

Valeriy Smoliy (Kyiv, Ukraine), **Leonid Klymenko** (Mykolayiv, Ukraine)
New periodical in the field of the Ukraine History Studies 9

HISTORY OF UKRAINE

Oleg Bazhan (Kyiv, Ukraine)
Petro Shelest: the beginning of the political career 11

Dariana Blokhin (Munich, Germany)
The Ukrainian political emigration history starting from Prince's times up to XIX century 17

Yan Draus (Przemyśl, Poland)
The research of the Polish-Ukrainian relations in 1991-2008: the outline of problems 32

Vladimir Zapariy (Ekaterinburg, Russia)
Ukrainian metallurgic enterprises' evacuation in Ural and their re-evacuation in the WWI times 42

Valentyn Ivanenko, Maksim Kavun (Dnipropetrovs'k, Ukraine)
The Ukrainian Diaspora national consciousness maintenance problems in modern Russia
(based on the materials of Siberia and Ural) 46

Yuriy Kotlyar (Mykolayiv, Ukraine)
The influence of Vysunskay and Bashtanskaya republics on Ukrainian literature and art 51

Petro Trigub (Mykolayiv, Ukraine)
The Ukraine European and Euro-Atlantic integration questions in the period of the world
economic crisis (2008-2010) 56

Serhiy Troyan (Rivne, Ukraine)
The Ukraine civilised-cultural markers in the scope of globalisation 65

REGIONAL HISTORY

Yuriy Volosnik, Irina Shlyakhova (Kharkiv, Ukraine)
The cooperation trade culture in the years of NEP 71

Svitlana Havryljuk (Lutsk, Ukraine)
The Assumption Cathedral reconstruction in Volodymyr Volynsky – a unique monument of Kyiv Rus':
Concept, Realization and Results 75

Hanna Kapustyan (Kremenchug, Poltava oblast, Ukraine)
The political repressions history in Zaruddya village, Poltava in the end of 1920s –
the beginning of 1930s 81

Mykola Mikhailutsa (Odesa, Ukraine)
Religious traditionalism against the Romanisation policy of South Bessarabia population

**HISTORIOGRAPHY OF UKRAINE HISTORY.
HISTORY OF HISTORICAL SCIENCE IN UKRAINE**

Andriy Nepomniacshiy (Simferopol, Ukraine)
The Unknown pages of repressed local history: For Mykola Ernst's Biography96

Serhiy Pron (Mykolayiv, Ukraine)
The historical science according to professor Berngeym: non multa, sed multum 103

Yevhen Sinkevych (Mykolayiv, Ukraine)
Peter Ivanovych Lyaschenko: the scholar biography secrets..... 107

HISTORY OF UKRAINIAN SCIENCE AND EDUCATION

Mykola Bushyn, Olga Pryluts'ka (Cherkasy, Ukraine)
I.F. Kuras: outstanding public figure and political scientist-practitioner 114

Varfolomiy Savchuk (Dnipropetrovs'k, Ukraine)
Fedor V. Taranovskiy: a thorny path in exile (to the 135th Birthday Anniversary) 124

BOOK REVIEWS

Olena Bachynska (Odesa, Ukraine)
The Ukrainian Black Seaside in XVIII – the beginning of XIX in the European history context:
book review: Sereda A. Silistra-Ochakov Eyalet in XVIII – the beginning of XIX cent.:
Administrative-territorial system, habitations and inhabitants in the North-western Black Seaside
(Sofia, 2009) 133

INFORMATION ABOUT AUTHORS